Investors' Forum

Gedimino pr. 10-9B
LT-01103 Vilnius, Lietuva
El.p. info@investorsforum.lt
www.investorsforum.lt

Lietuvos Respublikos Seimo
Energetikos ir darnios plėtros komitetui

Kopija
Lietuvos Respublikos energetikos ministerijai

2026 m. lapkričio 19 d.

INVESTORS' FORUM SIŪLYMAS IŠ VANDENILIO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XVP-1750 SĄVOKŲ IŠBRAUKTI STATINIO POŽYMIUS

Investors' Forum prašo Energetikos ir darnios plėtros komitetą, svarstant Lietuvos Respublikos vandenilio įstatymo projektą Nr. XVP-1750 (toliau – Projektas), patikslinti 2 straipsnio 25 dalyje apibrėžtą „vandenilio gamyklos“ sąvoką ir iš jos išbraukti statinio požymius, o 26 dalyje „vandenilio įrenginį“ apibrėžti pagal paskirtį, nesiejant jo su įrengimo vieta. Taip būtų aiškiau atskirti statiniai ir technologiniai įrenginiai bei sumažinta rizika technologiškai sujungtų įrenginių visumą savaime prilyginti statiniui. Ar konkretus objektas yra statinys, bus sprendžiama taip pat, kaip ir kitiems objektams: pagal Lietuvos Respublikos statybos įstatymą (toliau – Statybos įstatymas). Konkrečias formuluotes pateikiame 4 dalyje.

1. Projektas į vandenilio gamyklos sąvoką perkelia statinio apibrėžtį

Pagal Projekto 2 straipsnio 25 dalį vandenilio gamykla yra vandenilio įrenginių ir jų priklausinių visuma, „turinčių laikančiąsias konstrukcijas, kurios visos (ar jų dalis) sumontuotos statybos vietoje, atliekant statybos darbus Lietuvos Respublikos statybos įstatymo nustatyta tvarka“. Tai beveik pažodžiui pakartota Statybos įstatymo 2 straipsnio 84 dalis: statinys – „nekilnojamasis daiktas (pastatas arba inžinerinis statinys), turintis laikančiąsias konstrukcijas, kurios visos (ar jų dalis) sumontuotos statybos vietoje atliekant statybos darbus“.

Statybos įstatymas įrenginius ir statinius atskiria. Įrenginiai jame apibrėžti atskirai, kaip „mašinos, prietaisai, įtaisai energijai, medžiagoms gaminti <…>“ (2 straipsnio 19 dalis). Statinys yra nekilnojamasis daiktas su statybos vietoje sumontuotomis laikančiosiomis konstrukcijomis (2 straipsnio 84 dalis). Įrašius statinio požymius į pačią vandenilio gamyklos sąvoką, kyla rizika, kad technologiniai įrenginiai ar jų visuma bus prilyginami statiniui, neįvertinus, ar konkretus objektas atitinka Statybos įstatyme nustatytus statinio požymius. Projekto 2 straipsnio 44 dalyje vandenilio saugykla tiesiogiai apibrėžta kaip „statinys“. Projekto aiškinamajame rašte nepaaiškinta, kodėl statinio požymiai įrašyti ir į vandenilio gamyklos sąvoką.

Statinio požymių kartoti nereikia ir teisės technikos požiūriu. Projekto 2 straipsnio 69 dalyje jau nustatyta, kad kitos įstatyme vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip apibrėžiamos, be kita ko, Statybos įstatyme. Teisės aktų projektų rengimo rekomendacijų, patvirtintų teisingumo ministro 2013 m. gruodžio 23 d. įsakymu Nr. 1R-298, 11 punkte nurodyta, kad terminai turi derėti su galiojančių įstatymų terminais, o sąvokų apibrėžtyse neturėtų būti nustatomi reikalavimai, sąlygos ar kriterijai.

2. Gamykloje surinkta vandenilio įranga neturi tapti statiniu vien dėl jos sujungimo

Rinkoje siūlomi elektrolizės įrenginiai gaminami kaip moduliai, pavyzdžiui, jūrinio konteinerio ar spintos dydžio. Eksploatavimo vietoje jie pastatomi ant paruošto pagrindo ir prijungiami prie elektros, vandens ir kitų tinklų. Pagrindas gali būti statinys, tačiau vien modulio pastatymas ant jo ir prijungimas prie tinklų savaime neturėtų lemti modulio priskyrimo statiniui. Eksploatavimo metu moduliai gali būti išmontuojami, gabenami remontuoti ar techniškai aptarnauti ir vėl grąžinami arba keičiami naujais. Kadangi Projekte vandenilio gamykla apibrėžiama per statinio požymius, kyla rizika, kad ir tokių modulių visumai būtų taikomi

statinio projektavimo, statybą leidžiančio dokumento ir statybos užbaigimo reikalavimai, nors konkretus objektas gali neatitikti Statybos įstatyme nustatytų statinio požymių.

Tai ilgintų ir brangintų vandenilio projektų parengimą ir lemtų skirtingą teisės aktų taikymo praktiką, kai viena institucija modulį laikytų įrenginiu, kita – statiniu. Tokia rizika ypač nepalanki dabar, kai vandenilio rinka Lietuvoje tik kuriama ir Projektas turi ją paskatinti (Projekto 1 straipsnio 1 dalis). Aiškus reguliavimas atitinka ir Dvidešimt pirmosios Vyriausybės programos 30 punktą (palengvinti statybos leidimų išdavimo, projektų derinimo ir gamybinių objektų atidavimo eksploatuoti sąlygas) bei 31 punktą (spartinti ir supaprastinti leidimų išdavimo procedūras žaliosios ekonomikos investicijoms).

Mūsų siūlomu pakeitimu nesiekiama atsisakyti statiniams ir technologiniams įrenginiams taikomų saugos bei kitų reikalavimų. Jeigu vandenilio gamykloje yra statinių, jiems ir toliau būtų taikomas Statybos įstatymas, o energetikos objektų statybai – Lietuvos Respublikos energetikos įstatymo 15 straipsnio 1 dalis, pagal kurią energetikos objektai statomi Statybos įstatymo, Teritorijų planavimo įstatymo, Aplinkos apsaugos įstatymo ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka. Technologinių įrenginių saugą užtikrina ir energetikos priežiūra: Valstybinė energetikos reguliavimo taryba kontroliuoja energetikos objektų ir įrenginių techninę saugą bei eksploatavimą ir išduoda energetikos įrenginių įrengimo ir eksploatavimo veiklos atestatus (Energetikos įstatymo 8 straipsnio 11 dalies 21 ir 22 punktai). Keistųsi tik tai, kad objekto priskyrimas statiniui būtų vertinamas pagal Statybos įstatyme nustatytus požymius konkrečiu atveju, o ne vien pagal įrenginių technologinį ar funkcinį susiejimą.

3. Problemą derinimo metu pripažino ir Aplinkos ministerija

Aplinkos ministerija išvadoje dėl Projekto (Seimo teisės aktų informacinėje sistemoje registruota 2026 m. kovo 25 d.) siūlė vandenilio gamyklą apibrėžti kaip energetikos objektą, kuriame yra „visuma tarpusavyje technologiškai susijusių vandenilio gamybos statinių, įrenginių ir jų technologinių priklausinių“, ir pažymėjo: „ne visais atvejais tarpusavyje sujungti įrenginiai tampa inžineriniais statiniais“. Seimo kanceliarijos Teisės departamentas 2026 m. liepos 23 d. išvadoje Nr. XVP-1750 nuostatą „atliekant statybos darbus Lietuvos Respublikos statybos įstatymo nustatyta tvarka“ Projekto 2 straipsnio 22 ir 25 dalyse įvertino kaip perteklinę. Lydimuoju Energetikos įstatymo pakeitimo įstatymo projektu Nr. XVP-1751 vandenilio gamyklos įtraukiamos į energetikos objektų sąrašą (keičiama Energetikos įstatymo 2 straipsnio 10 dalis), todėl apibrėžti vandenilio gamyklą kaip energetikos objektą yra sistemiška.

Mūsų siūlymas remiasi Aplinkos ministerijos principu, bet išsaugo Projekte nustatytą vandenilio įrenginio paskirtį (gaminti, priimti, laikyti, kaupti, pildyti, paskirstyti). Aplinkos ministerijos formuluotėje šis funkcijų sąrašas skiriasi: joje nenumatyti priėmimas, pildymas ir paskirstymas, tačiau įtrauktas transportavimas. Kaip ir Aplinkos ministerijos formuluotėje, vandenilio įrenginį siūlome apibrėžti tik pagal paskirtį, nesiejant jo su įrengimo vieta. Nuo vandenilio įrenginio sąvokos priklauso ir vandenilio degalinės apibrėžtis.

Projekte vandenilio įrenginys laikomas tokiu tik tada, kai jis sumontuotas vandenilio energetikos objekte ar vandenilio degalinėje arba su jais technologiškai sujungtas. Tačiau dalis įrenginių naudojami lanksčiai: jie gali būti pastatomi ir perkeliami, nebūtinai sujungiami su vandenilio gamykla ar degaline. Tokie įrenginiai liktų už Projekte apibrėžtos sąvokos ribų, todėl būtų neaišku, ar jiems taikomi Vandenilio įstatyme ir jo įgyvendinamuosiuose teisės aktuose nustatyti reikalavimai. Įrenginių sujungimas į visumą jau aprašytas vandenilio gamyklos ir vandenilio degalinės sąvokose (Projekto 2 straipsnio 22 ir 25 dalys), todėl įrenginio sąvokoje jo kartoti nereikia.

4. Pasiūlymas

Prašome Energetikos ir darnios plėtros komitetą pritarti šiems Projekto 2 straipsnio pakeitimams:

Investors' Forum

Gedimino pr. 10-9B
LT-01103 Vilnius, Lietuva
El.p. info@investorsforum.lt
www.investorsforum.lt

1. 25 dalį išdėstyti taip:

„25. **Vandenilio gamykla** – energetikos objektas, kuriame yra visuma tarpusavyje technologiškai susijusių vandenilio įrenginių, jų technologinių priklausinių ir (ar) statinių, skirtų vandeniliui gaminti ar gaminti ir laikyti.“

2. 26 dalį išdėstyti taip (terminas pateikiamas vienaskaita, kaip nurodyta Teisės aktų projektų rengimo rekomendacijų 35 punkte, o įrenginio siejimas su įrengimo vieta išbraukiamas):

„26. **Vandenilio įrenginys** – mechanizmas, aparatas, mašina ar kitas technologinis įtaisas ir jo technologiniai priklausiniai, skirti vandeniliui gaminti, priimti, laikyti, kaupti, pildyti, paskirstyti.“

Esame pasirengę dalyvauti komiteto posėdyje, kai bus svarstomas Projektas.

Pagarbiai

Vykdantysis direktorius
Asociacija „Investors‘ Forum“ Vytautas Šilinskas

